

Werkzaamheden bij de Luntersche Beek

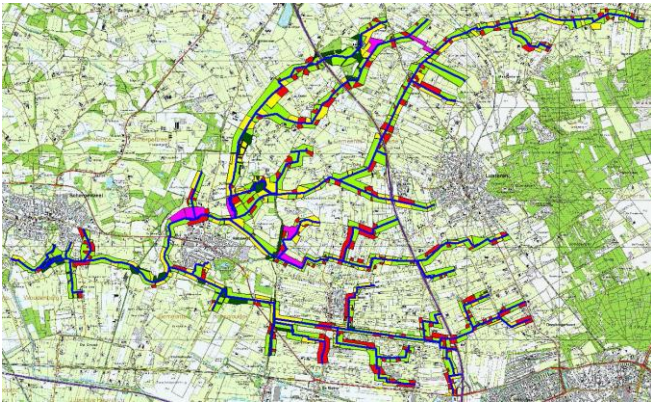
Peter Overvest

Onderzoeksvraag

Worden de doelen van de werkzaamheden, zoals hermeandering en vistrappen, bij de Luntersche Beek behaald?

Gebiedsbeschrijving

In het gebied tussen de **Utrechtse Heuvelrug** en de **Veluwe** stroomt de Luntersche Beek. Er ontspringen een aantal beekjes rondom Lunteren uit het Veluwemassief. Deze vormen samen de Luntersche Beek die uitmondt in het Valleikanaal, dat het water afvoert naar de Eem bij Amersfoort. Langs deze beek is vooral gras- en akkerland. Dit heeft als gevolg dat er veel mest in de waterlopen spoelt en **eutrofiëring** plaatsvindt.



Figuur 1: Kaart met **waterlopenstelsel** en landgebruik (lichtgroen is grasland, geel is akkerbouw) ^[1].

Resultaten

De eutrofiëring is een probleem in de beek. Ook allerlei rechtleggingen zijn een belemmering voor de biodiversiteit in de beek. Er zijn verschillende maatregelen genomen om de biodiversiteit ten gunste te beïnvloeden. **Vistrappen** en hermeandering zijn de belangrijkste maatregelen. ^[2]

De vistrappen zijn op verschillende plekken aangelegd om **vissen stuwen** te laten passeren. Sommige vistrappen bleken te hoog om te passeren te zijn voor sommige vissen, doordat de waterstand fluctueert. Met beter werkende vistrappen zouden meer soorten zich in het hele **stroomgebied** van de beek kunnen vestigen. ^[2]



Figuur 2: Reigers voor de hermeandering. (2011)

Door hermeandering is er ruimte gekomen voor stroom minnende vis. In het voorjaar van 2015 is dit bijvoorbeeld gebeurd bij Renswoude. Een deel van de oorspronkelijke ligging is daarvoor gebruikt. Ook is men met groot materieel het gebied in getrokken delen uit te graven. De meanderende beek kwam in wit zand te liggen, waarvan behoorlijk veel uitspoelde na het eerste **neerslagoverschot**. ^[3] Hierna is een gedeelte opnieuw uitgegraven en zijn oevers verstevigd met boomstronken.

In figuur 2 zie je een foto op de plek waar nu de beek stroomt. Op deze plek bevindt zich een reigerkolonie. Naar schatting broeden hier jaarlijks 15-20 reigerparen. In figuur 3 zie je dezelfde plaats, maar dan na de hermeandering. Bos heeft plaatsgemaakt voor de beek en de oevers. Enkele paren van de reigers hebben hun jongen groot kunnen brengen. Deze kolonie zal zich elders hebben gevestigd, of zal langzaam weer uitgroeien naar het oude niveau op deze plaats. De hermeandering laten plaatsvinden in dit gebied was tevens nadelig voor de biodiversiteit. ^[2]



Figuur 3: De meanderende beek is aangelegd door het gebied waar de reigers nestelden. (2015)

Een voordeel van de rechte beek met stuwen is dat er zuurstofrijke zones zijn bij de stuwen door de hogere stroomsnelheid. Hierdoor dragen stuwen bij aan biodiversiteit. ^[2]

Conclusie

Door de maatregelen die genomen zijn bij de Luntersche Beek is de biodiversiteit toegenomen. Door betere voorbereiding zou het efficiënter kunnen, tevens hadden neveneffecten dan beter ingeschat kunnen worden. Om beter aan de biodiversiteit te kunnen bouwen, zouden er meer maatregelen moeten komen om de waterkwaliteit te verbeteren, op die manier zouden sommige soorten weer terugkomen

Referenties

^[1] Google Maps, 13 nov. 2014, www.google.com/maps

^[2] Calle, P. & Dijk, S.D. van: Veldonderzoek vissen en kreeftachtigen Lunterse Beek 2010/2011 2011 maart

^[3] Peter Overvest (senior), eerder werkend bij waterschap Vallei en Eem